

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa Z. [...] Spółki z o.o. w W.

przeciwko P. [...] Spółce z o.o. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 maja 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013 r. Sąd Apelacyjny w [...] po rozpoznaniu apelacji obu stron od wyroku Sądu pierwszej instancji, uwzględniając apelację strony pozwanej zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił wydany w sprawie nakaz zapłaty także w części, w której Sąd pierwszej instancji utrzymał go w mocy, tj. w części zasądzającej kwotę 122 646,19 zł z określonymi w wyroku ustawowymi odsetkami i w tym zakresie oddalił powództwo, uwzględniając tym samym w całości zgłoszony przez stronę pozwaną zarzut potrącenia jej należności z tytułu kar umownych z dochodzoną w sprawie należnością strony powodowej z tytułu wynagrodzenia za wykonane na rzecz pozwanej usługi. Apelacja powódki została w całości oddalona.

Sąd drugiej instancji uznał między innymi, że dopuszczalne było zgłoszenie przez pozwaną w zarzutach od nakazu zapłaty zarzutu potrącenia z powołaniem się na potrącenie materialnoprawne dokonane w oświadczeniu złożonym przed doręczeniem nakazu zapłaty i pozwu. Stwierdził, że zawarte w art. 493 § 3 w zw. z art. 485 k.p.c. ograniczenie nie dotyczy takiego potrącenia, powołując się w tym zakresie na orzecznictwo Sądu Najwyższego i stanowisko doktryny. Uznał zarzut potrącenia za skuteczny i uzasadniony w pełnej wysokości.

Odmienne niż Sąd pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny stwierdził, że niedopuszczalne było dokonanie przez Sąd miarkowania kary umownej, bowiem strona powodowa nie zgłosiła żadnego wniosku w tym przedmiocie, a nie jest wystarczający sam wniosek o oddalenie żądania zasądzenia takiej kary. Nie zgłosiła też żadnych twierdzeń ani dowodów co do okoliczności uzasadniających miarkowanie kary.

W skardze kasacyjnej strona powodowa jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Przedstawiła dwa zagadnienia prawne: czy wyłączenie możliwości złożenia oświadczenia o potrąceniu z wierzytelnością wzajemną nadającą się do dochodzenia w postępowaniu nakazowym, jest w świetle art. 493 § 3 k.p.c. w zw.

z art. 505 pkt 4 k.c., uzależnione od tego czy postępowanie nakazowe zostało już wszczęte oraz czy przewidziana w art. 484 § 2 k.c. możliwość zmniejszenia kary umownej pozostaje aktualna w sytuacji, kiedy kara umowna zostaje objęta oświadczeniem o potrąceniu?

Stwierdziła również, że istnieje potrzeba wykładni art. 484 § 2 k.c. co do tego, czy żądanie nieuwzględnienia w całości podnoszonego przez stronę przeciwną twierdzenia o przysługiwaniu jej wierzytelności z tytułu kary umownej zawiera w sobie żądanie zmniejszenia kary umownej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pierwsze przedstawione zagadnienie prawne było wprowadzone przedmiotem kontrowersji i rozbieżnych ocen prawnych, jednak, jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny, zostało już rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 października 2005 r. III CZP 56/05, a zajęte w niej stanowisko znalazło potwierdzenie w jednolitym od tej pory orzecznictwie Sądu Najwyższego w tym przedmiocie, cytowanym w zaskarżonym wyroku. Słusznie też Sąd Apelacyjny uznał, że stanowiska tego nie podważa okresowa zmiana art. 479¹⁴ k.p.c. dokonana przez wprowadzenie zbliżonej regulacji w § 4. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera nowych argumentów, które dawałyby podstawę do przedstawienia powyższego zagadnienia do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu w powiększonym składzie.

Drugie zagadnienie nie występuje w sprawie, gdyż, wbrew twierdzeniom strony powodowej, Sąd Apelacyjny nie wyraził stanowiska, że niemożliwe jest zmniejszenie kary umownej w sytuacji, gdy kara umowna została objęta oświadczeniem o potrąceniu. Stwierdził jedynie, że w sprawie nie było podstaw do jej miarkowania, gdyż powódka nie zgłosiła w tym przedmiocie wniosku ani żadnych twierdzeń i dowodów, które miałyby wykazać istnienie ustawowych przesłanek miarkowania kary.

Nie zachodzi także potrzeba dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni art. 484 §2 k.p.c. we wskazanym przez skarżącą kierunku, gdyż w istocie nie występuje obecnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego powoływana przez nią rozbieżność. Zdecydowanie bowiem przeważa stanowisko, że ponieważ uprawnienie dłużnika do

żądania miarkowania kary umownej jest materialnoprawnym środkiem jego obrony, skorzystanie z tego środka zależy wyłącznie od woli dłużnika, która musi być wyrażona na tyle jasno, by była zrozumiała dla wierzyciela, który ma prawo podjąć stosowną obronę. Dlatego miarkowanie kary umownej jest możliwe tylko na żądanie dłużnika, które musi przybrać odpowiednią formę procesową i sąd nie może działać w tym zakresie z urzędu (porównaj między innymi wyroki z dnia 18 czerwca 2003 r. II CKN 240/01, niepubl. z dnia 23 marca 2006 r. IV CSK 89/05, OSNC 2007/1/15, z dnia 6 lutego 2008 r. II CSK 421/07, z dnia 26 listopada 2008 r. II CSK 168/08, z dnia 25 października 2012 r. I CSK 213/12, z dnia 13 czerwca 2013 r. V CSK 375/12, niepubl. oraz z dnia 16 kwietnia 2010 r. IV CSK 494/09, OSNC-ZD 2010/4/115).

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

[aw]